

Fitre/Fitra

Fitrayı kimler verir

Soru: Kimlerin fitre vermesi gerekir? Hangi ürünlerden verilebilir?

CEVAP

İhtiyacı olan eşyadan ve borçlarından fazla olarak, zekât nisabı kadar malı, parası bulunan Müslümanın **fitre vermesi vacib olur. Nisaba malik değilse fitre** vermesi vacib olmaz, fakat vermesi iyidir. Birkaç hadis-i şerif meali:

(Sadaka-i fitr, zenginlerinize bir tezkiyedir. Fakirlerinize de verirse, Allahü teâlâ onlara daha çoğunu verir.) [Ebu Davud] (Tezkiye, temize çıkarma, temizleme demektir.)

(Ramazan orucu, gökle yer arasında durur. Sadaka-i fitr verilince yükselir.) [Ebu Hafs]

(Sadaka-i fitr, oruçlunun, uygunsuz sözlerinden hâsıl olan günahları temizler.) [Beyheki]

Hanefi dışında üç mezhepte, bir günlük yiyeceği olanın fitre vermesi farzdır. Hadis-i şerifte, (Sadaka-i fitrı, küçük büyük, zengin fakir herkesin vermesi gerekir) buyruldu. (Ebu Davud)

Dinen zengin olmayan herkes, fitre, zekât alabilir. İhtiyacı olan eşya ve borçlarından fazla olarak, zekât nisabı kadar malı, parası bulunan Müslümanın, fitre vermesi vacib olur. Fitre, zekât alması, haram olur. **Fitre nisabına katılacak malın** ticaret için olması şart olmadığı gibi, elinde bir yıl kalmış olması da gerekmez. Hastalık gibi herhangi bir özürden dolayı oruç tutamayan kimsenin de, zenginse fitre vermesi gerekir.

Ticaret için olmayan malların zekâtı verilmez. Gelirleri nisaba dahil edilir.

Nisaba malik olmayan herkes fakir sayılır, zekât alabilir. Nisaba malikse fitre vermesi **vacip** olur. Asgari maaş alan bir kimse, borçları çıktıktan sonra, **nisaba malik** ise, zengin sayılır, fitre vermesi gerekir. [**Nisap, 96 gr altın** veya **bu değerde para, ticaret malı** demektir.]

Sadaka-i fitr, Ramazan-ı şerifte verilir. Ramazandan önce ve bayramdan sonra da vermek caizse de bayram namazından önce verilmiş olması daha çok sevabdır.

Şâfiî'de Ramazandan önce verilmez. Bayramdan sonraya da bırakılmaz.

Fitra miktarı

Sadaka-i fitrın miktarı her yıl değişmez. Bir kişinin fitresi olarak her gün için değil, bir ay için yarım sa' buğday veya un, yahut bir sa' arpa, hurma veya kuru üzüm

verilir. Yarım sa ölçek, ihtiyatlı olarak **1750 gram**dır. **1750 gram buğday** veya **un** yahut **3500 gram arpa, kuru üzüm** veya **hurma** verilir. Ya bu ürünlerden birini veya tutarını vermek gerekir. Her sene, (Bu yıl fitre kaç lira?) diye sormaya lüzum yoktur.

Fitrayı, çoğunluğun sözüne uyararak, altın veya gümüş vermelidir. Bunları vermek güç olursa, başka maldan veya kâğıt para vermeyip, yarım sâ', yani [**1750 gram**] **buğday** veya **un** vermelidir. Buğday, un vermek de güç olursa, bunların kıymeti kadar, ekmeç veya mısır verilebilir.

Bir kimse, yanında kalan ana babasının ve âkıl bâliğ olan oğlunun fitresini, onlardan habersiz verse, sonradan bildirmek şartıyla caiz olur. Başkalarınınkini, onlar **ver** demeden veremez. Seferi yani yolcu olan kimsenin de, nisaba malikse fitre vermesi gerekir.

Soru: Fitre ne zaman vacip olur?

CEVAP

Kurban bayramının üçüncü günü nisaba malik olan zengindir. Nisap, zekât nisabı gibidir. Kurbanda farklılık şöyledir:

İhtiyacı olan eşyadan ve borçlarından fazla olarak, zekât nisabı kadar malı, parası bulunan her hür Müslümanın, Ramazan bayramının birinci günü sabahı, tan yeri aydınlanırken, (Fitre) vermesi vacip olur. Daha önce ve daha sonra vacip olmaz. Fitre ve kurban nisabı hesabına katılacak malın ticaret için olması şart olmadığı gibi, elinde bir yıl kalmış olması da lazım değildir. Bayramın birinci günü sabah namazı girdiği anda, nisap miktarı kadar mala malik olmak şarttır.

Fitra, kimlere verilir?

Soru: Zekât, **fitre** ve oruç fidyesi kimlere verilir?

CEVAP

Fitra, dinen **fakir** olana yani nisap miktarı malı olmayana verilir.

Ana babaya, dedeye, büyükanneye, evlada, toruna, hanıma ve kâfire fitre verilmez. **Fakir olmak şartıyla geline, kardeş, hala, amca, dayı, teyze** gibi **akraba**ya, **damada, kayınvalideye, kayınpedere, kayınbiradere, üvey çocuğa verilebilir**. Eğer salih iseler, yakın akrabaya vermek, daha çok sevab olur. **İmameyn**'e göre, borçlu ve fakir kimseye, hanımı fitre verebilir. (Mevkûfat)

Kurumlara fitra verilmez.

Fitre kimlere verilmez

Soru: Fitre kimlere verilmez

CEVAP

Fakir olmak şartı ile kardeşe, geline, damada, kayınvalideye, kayınpedere, kayınbiradere, üvey çocuğa, üvey babaya, üvey anneye fitre verilir.

Hala, amca, dayı, teyze, kardeş, kardeş çocuğu gibi akrabaya fitre vermek daha çok sevap olur.

İmameyne göre, borçlu ve fakir kimseye, **hanımı** fitre verebilir. (Mevkufat)

Soru: Fitredeki vekalet, zekâtta ki gibi mi?

CEVAP

Evet.

Soru: Zekât gibi, fitreyi de hediye diye vermek caiz mi?

CEVAP

Evet.

Soru: Hurma ile iftar eden fitresini hurmadan mı verir?

CEVAP

Hayır. Senenin ekserisinde yediği şeyden verir.

Soru: Telefonda vekalet olur mu?

CEVAP

Olur. E-maile de olur.

Soru: 4 kişinin adam başı 1750 gram un vererek toplam 7 kilogram ile bir kişiye vekalet vererek fitresini ödemesi doğru mu?

CEVAP

Doğru.

Soru: Bir kişiye verip (ya da daha sonra vermek üzere anlaşılıp) bu parayla payıma düşen miktarda un alarak dilediğine dilediğin kadar adıma fitre olarak vermeye seni vekil tayin ettim dersek o da kabul ettim dese bu şekilde verilen fitre caiz midir?

CEVAP

O adam da un alıp verirse mesele yok. Daha kolay yol: 15- 20 kişinin vekaleti alınıp, alınan para ile bir çeyrek altın alınıp fakire verilirse bu iş halledilmiş olur.

Soru: Teyzeye halaya amcaya dayıya fitre ve zekât verilir mi?

CEVAP

Verilir.

Soru: Fitre sadece fakirlere mi verilir?

CEVAP

Evet.

Soru: Fakirler için arkadaşımın vekil olarak fitre nasıl alabilirim?

CEVAP

Zenginlerin vekili de olabilirsin, fakirlerin de. Bir fakirden vekalet alırsın. Yani fitremi almak ve dilediğin yere harcamak üzere seni vekil ettim der, sen de herkesten fitre alıp dilediğin yere verirsın.

Soru: Eşimin ve akıl baliğ olmamış çocuklarımla onlardan habersiz ve vekaletsiz fitrelerini verebilir miyim?

CEVAP

Eşiniz ve çocuklarınıza bakmak mecburiyetinde olduğunuz için habersiz verebilirsiniz.

Soru: Ağabeyimin ve evli kız kardeşimin fitresini onlardan habersiz verebilir miyim?

CEVAP

Veremezsiniz. Bir kimse, kendi malından, başkası için fitre verince, o önceden emretmiş ise, caiz olur. Emri ile vermemiş ise, sonradan razı olsa da, caiz olmaz. Onların malı veya parası ile vermiş ise, razı olunca caiz olur. Yahut onların sizi, (Sadaka-i fitramı vermek üzere seni vekil ettim) demeleri gerekir.

Soru: Beş kişinin fitrelerini vermek üzere vekilim. Fitreleri toplu olarak mı yoksa herbiri için ayrı ayrı mı vermeliyim?

CEVAP

Hepsini birden verebilirsiniz.

Soru: Şafii mezhebinde olan kimse ne kadar ve nasıl fitre vermesi gerekir?

CEVAP

1680 gram buğday, pirinç, hurma, nohut, peynir verilebilir. Bunların yerine kağıt para verilemediği gibi altın ve gümüş de verilemez. Ayrıca sekiz sınıfa verilmesi gerekir. Üç sınıfa verilmesini caiz gören âlimler de varsa da bu üç sınıfa bulmak çok güçtür, yok gibidir. Onun için **Hanefi** mezhebi taklit edilerek vermelidir.

Soru: Geçmiş senelerde verilmeyen fitreler verilir mi? Verilirse nasıl verilir?

CEVAP

Verilir. Kaza edilmiş olur. Aynen altın olarak verilir.

Soru: Seferde olduğum için oruç tutamadım. Fitre vermem gerekir mi?

CEVAP

Bir özrü sebebi ile oruç tutmayanın da, sadaka-i fitr vermesi gerekir.

Soru: Doğmamış anne karnındaki çocuğun fitresini vermek gerekir mi?

CEVAP

Verilmez.

Soru: Nisap miktarı param var fakat 1 sene dolmadı, fitre vermem gerekiyor mu?

CEVAP

Fitra için bir sene gerekmez. O an nisaba malikseniz vereceksiniz.

Soru: Ramazan ayında bayram namazından önce verilmesi gereken fitreyi, caiz olmayan kişilere verdiğini bayramdan sonra öğrenen bir kişinin ne yapması gerekir?

CEVAP

Yeniden bir fakire verir.

Soru: Zekâtım fitrelerimizle birlikte bir çeyrek altın tutuyor. Bir çeyrek altını hem zekâtım için hem de fitrelerim için verebilir miyim?

CEVAP

Evet verilir.

Soru: Fitreyi fazla vermek iyi olur mu?

CEVAP

Elbette.

Soru: Fitreyi yıllarca kağıt parayla veren kimsenin, altınla devir yapması lazım mı?

CEVAP

Devir yapmak iyi olur.

Soru: Zekât ve fitre aynı kişiye verilebilir mi?

CEVAP

Evet.

Soru: Fakir kardeşe fitre verilir mi?

CEVAP

Evet.

Soru: Kız kardeşime fitre verebilir miyim?

CEVAP

Fitrenizi zengin değilse kız kardeşinize veya çocuklarına vermenizde mahzur yoktur.

Başkasının fitresini vermek

Soru: Bir kimse, yanında kalan ana babasının ve âkil bâliğ olan oğlunun fitresini, onlardan habersiz verse, caiz olur mu?

CEVAP

Sonradan bildirmek şartıyla caiz olur.

Delinin fitresi

Soru: Delinin, fitre vermesi gerekir mi?

CEVAP

Evet, malı varsa fitresi kendi malından verilir. Velisi vermezse, deli iyileşirse, eski fitrelerini de kendisi verir. İyileşmezse, zaten sorumlu olmaz. (Dürr-ül-muhtar)

Yolcu fitre verir mi?

Soru: Seferi yani yolcu olan kimsenin, nisaba malikse fitre vermesi gerekir mi?

CEVAP

Evet, gerekir.

Çocuğun fitresi

Soru: Küçük çocuk ve deli zengin ise, fitreleri kendi mallarından verilebilir mi?

CEVAP

Küçük çocuğun ve delinin malları varsa, yani zenginse, bunların fitreleri kendi mallarından verilir. Velileri vermezse, çocuk büyüyünce, deli iyileşince, eski fitrelerini de kendileri verir. Deli iyileşmezse zaten sorumlu olmaz.

Fitrayı kâğıt parayla vermek

Soru: İlmihal'de, Cevhere kitabından alınarak, (Sadaka-i fitr olarak, arpa, buğday yerine kıymetleri kadar altın, gümüş veya fülus, yani bakır, bronz para [kâğıt para] ve her çeşit mal verilebilir) deniliyor. İhtiyaç hâlinde, fitrayı bu kavle göre, kâğıt para olarak vermekte mahzur var mıdır?

CEVAP

Fitrayı, çoğunluğun sözüne uyarak, altın veya gümüş vermelidir. Bunları vermek güç olursa, başka maldan veya kâğıt para vermeyip, yarım sâ', yani [1750 gram]

buğday veya un vermelidir. Buğday, un vermek de güç olursa, bunların kıymeti kadar, ekmek veya mısır verilebilir.

Fitrenin vacib olması

Soru: İlmihal'de, (Bayramın birinci günü sabah namazı girdiği anda, nisap miktarı kadar mala malik olmak şarttır. O andan sonra nisaba kavuşanın, dünyaya veya imana gelenin fitra vermesi vacib olmaz) deniyor. Bayramın birinci günü öğleden sonra, nisaba malik olana da fitra vermek vacib olur mu?

CEVAP

Vacib olmaz. (İbni Âbidin)

Vacib olmasa da, fitra az olduğu için herkesin vermesi iyi olur. Diğer üç mezhepte, bir günlük yiyeceği olanın fitre vermesi farzdır. Bir hadis-i şerif meali de şöyledir:

(Sadaka-i fitr, zenginlerinize bir tezkiyedir. Fakirleriniz de verirse, Allahü teâlâ onlara daha çoğunu verir.) [Ebu Davud]

Fitra verirken

Soru: İlmihal'de okuduğumuza göre, yemin kefareti için, (On fakire her gün bir fitra değerinde başka mal vermek de olur) deniyor. Kefaret orucunu tutamayan hastalar için de, (Bir günün kefareti için, altmış fakire bir gün veya bir fakire altmış gün bir fitra değerinde başka mal vermek de olur) deniyor. **Başka mal** denince, **din kitabı vermek daha uygun oluyor**. İlmihâlde, (Sadaka-i fitr verirken, bir fitra değeri kadar altın, gümüş veya fülüs [kâğıt para] ve **her çeşit mal** verilebilir) diyor. **Her çeşit malın** içine **din kitabı** da girdiğini anlıyoruz. Fitra yerine din kitabı verebilir miyiz?

CEVAP

Evet, muteber bir din kitabı mesela İslam Ahlakı kitabı da verilebilir. Ancak, fitrayı, çoğunluğun sözüne uyarak, altın veya gümüş vermelidir. Bunları vermek güç olursa, başka maldan veya kâğıt para vermeyip, yarım sâ', yani **[1750 gram] buğday** veya **un** vermelidir. Buğday, un vermek de güç olursa, **bunların kıymeti kadar, ekmek veya mısır verilebilir**.